3736022 ENIM/M : สาขาวิชาเอก : การจัดการสารสนเทศสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ; วท.ม. เทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ)

คำสำคัญ : ทุนทางสังคม / ชุมชนไซเบอร์ / อินเตอร์เน็ท / การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์

พีระ ลิ่วลม : การศึกษาศักยภาพของ "ทุนทางสังคม" ของชุมชนไซเบอร์ (A STUDY OF "SOCIAL CAPITAL" POTENTIAL OF CYBER COMMUNITIES.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อนุชาติ พวงสำลี, PhD., สิทธิพงษ์ ดิลกวณิช, PhD., สุวลักษณ์ สาธุมนัสพันธุ์, PhD., สมเกียรติ ตั้งกิจวานิช, PhD. 150 หน้า. ISBN 974-663-411-9

การเกิดขึ้นของเครือข่ายคอมพิวเตอร์หมายถึงการเกิดขึ้นของเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะใหม่ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นความสัมพันธ์ในเครือข่ายคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ยังเป็นความสัมพันธ์ที่พัฒนาเป็นการร่วมกิจกรรมนอกเครือข่ายคอมพิวเตอร์อีกด้วย สิ่งที่น่าสนใจก็คือการเกิดกิจกรรมร่วมกันของเครือข่ายความสัมพันธ์ในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มี "ทุนทางสังคม" (Putnam, 1993) ก่อเกิดและพัฒนาขึ้นมาจนมีศักยภาพช่วยให้เกิดกิจกรรมร่วมกันนอกเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้อย่างไร โดยในงานวิจัยนี้สนใจศึกษาลักษณะดังกล่าวในเครือข่ายความสัมพันธ์ในอินเตอร์เน็ท (ชุมชนไซเบอร์) ผ่านการร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยตรงและจากแบบสอบถามจาก 5 โครงการกิจกรรม กลุ่มผู้ใช้อิสระ และสมาชิกชุมชนไซเบอร์ ได้ออกมาเป็นค่าทางปริมาณและคุณภาพของทุนทางสังคมของกลุ่มต่างๆ ในสภาพเงื่อนไขต่างๆ ในอินเตอร์เน็ท ซึ่งนำมาศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคมและศักยภาพทุนทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่าการเกิดทุนทางสังคมในอินเตอร์เน็ท สอดคล้องกับกลไกการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยปัจจัยของสังคมทางกายภาพสามารถมีอิทธิพลต่อลักษณะทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นในกลุ่มสังคมในอินเตอร์เน็ท ดังนั้นกระบวนการเกิดทุนทางสังคมจึงมีอย่างน้อย 3 ลักษณะ คือการเกิดทุนทางสังคมที่มีอิทธิพลจากปัจจัยสังคมทางกายภาพ (กระบวนการนำเข้าทุนทางสังคม) การพัฒนาทุนทางสังคมในกลุ่มสังคมในอินเตอร์เน็ท (กระบวนการพัฒนาทุนทางสังคมของชุมชนไซเบอร์) และ การใช้ทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นในอินเตอร์เน็ทสนับสนุนการมีกิจกรรมร่วมกันทางกายภาพ (กระบวนการส่งออกทุนทางสังคม) โดยองค์ประกอบของ "ทุนทางสังคม" ในแต่ละกระบวนการ มีศักยภาพการสนับสนุนการร่วมกิจกรรมสาธารณะที่ต่างกันไป ทั้งลักษณะการสนับสนุน ปัจจัยร่วม ค่าศักยภาพ และลำดับของค่าศักยภาพในแต่ละองค์ประกอบของ "ทุนทางสังคม"